01/02/2019

Ίδρυση της Εκκλησίας των Αθηνών

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Ελλάδος

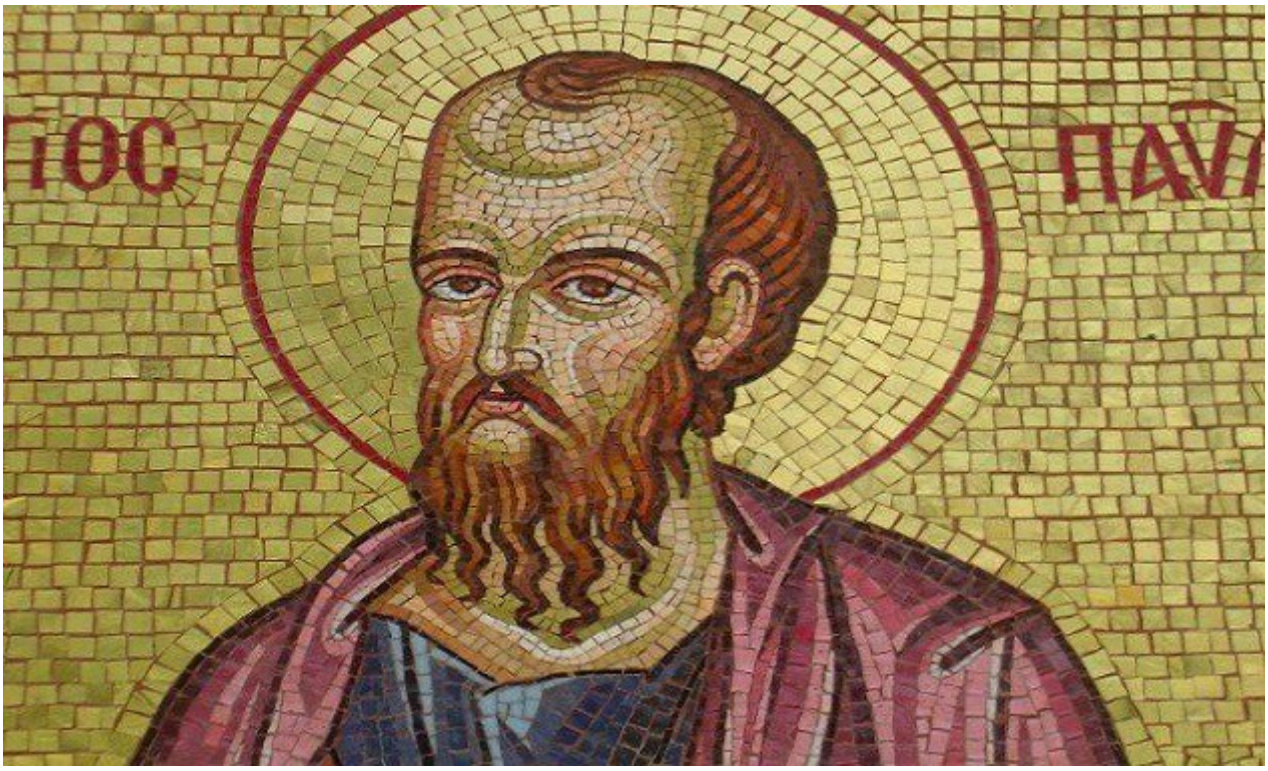

Όπως εξιστορούν οι Πράξεις των Αποστόλων, ο Παύλος, κατά τη Β’ Αποστολική Περιοδεία του, όταν, στα τέλη του 49 (ή του 50) μ.Χ. βρισκόταν στην Τρωάδα, είδε τη νύχτα σε όραμα έναν άνδρα Μακεδόνα, που στεκόταν και τον παρακαλούσε: «Διαβάς εις Μακεδονίαν βοήθησον ημίν» (Πράξ. 16, 9).

Θεωρώντας ο απόστολος το όραμα ως θεία εντολή να ευαγγελισθεί τον Χριστό στην «κατείδωλον» Ελλάδα, πέρασε με τους συνεργάτες του στη Σαμοθράκη και από εκεί στη Νεάπολη και τους Φιλίππους (κοντά στη σημερινή Καβάλα) και στη συνέχεια την Αμφίπολη, την Απολλωνία, τη Θεσσαλονίκη και τη Βέροια.

Από εκεί κατέβηκε στην Αθήνα, για να καταλήξει στην Κόρινθο, πρωτεύουσα τότε της ρωμαϊκής επαρχίας της Αχαΐας (που περιλάμβανε και τη Στερεά Ελλάδα), όπου και παρέμεινε εργαζόμενος Ιεραποστολικά για ένα χρόνο και έξι μήνες (αρχές του 50 ως το Φθινόπωρο του 51;). Τις Εκκλησίες της Ελλάδας επεσκέφθη και στις επόμενες περιοδείες του. Σύμφωνα με νεότερους υπολογισμούς, στην Γ’ Περιοδεία (Άνοιξη 52-Άνοιξη 57) επεσκέφθη τη Μακεδονία (56 και 57), την Κόρινθο (Άνοιξη 56 και Ιανουάριο-Μάρτιο 57) και στη συνέχεια, πορευόμενος από τους Φιλίππους στα Ιεροσόλυμα, πέρασε από την Άσσο, τη Μυτιλήνη, τη Χίο, τη Σάμο, την Κω και

τη Ρόδο. Το 59-60, οδηγούμενος δέσμιος στη Ρώμη, πέρασε από την Κρήτη. Στην Δ’ Περιοδεία του (Άνοιξη 62-Άνοιξη 65) επεσκέφθη την Κρήτη (Άνοιξη-Καλοκαίρι 63), τη Μακεδονία (τέλη 63), την Ήπειρο (64) και πάλι τη Μακεδονία (Χειμώνας 64-65).

Δίκαια, επομένως, ο Απόστολος Παύλος θεωρείται ως ο κατεξοχήν απόστολος της Ελλάδας και Ιδρυτής των περισσοτέρων τοπικών της Εκκλησιών, και ανάμεσα τους και αυτής των Αθηνών. Στην Αθήνα, τη «θεοσεβεστάτην» κατά τον Σοφοκλή (Οιδίπους επί Κολωνώ, στίχ. 260) και «θεοφιλή» κατά τον Πλάτωνα (Μενέξενος, 273 c), ο Παύλος έφθασε με πλοίο, προερχόμενος από τη Βέροια, το 51 (ή το 50) μ.Χ. Αφού παρέπλευσε το Σούνιο, αποβιβάστηκε στο Παλαιό Φάληρο και από εκεί, μέσω της σημερινής Λεωφόρου Συγγρού, έφθασε στο «κλεινόν άστυ».

Στον δρόμο, στο ύψος της σημερινής εκκλησίας των Αγίων Θεοδώρων της Νέας Σμύρνης (οδός Αγίων Θεοδώρων, κοντά στον Πανιώνιο), αντίκρισε και τον πρώτο βωμό, που είχαν ανιδρύσει οι Αθηναίοι «Τω αγνώστω Θεώ». Βωμούς με την ίδια ή παρόμοια αφιέρωση είχε την ευκαιρία να δει και σε άλλα σημεία της πόλης, αφού υπήρχαν πολλοί αυτά τα χρόνια, όπως βεβαιώνουν οι αρχαίοι συγγραφείς Φιλοστόργιος, Παυσανίας και Διογένης Λαέρτιος.

Η Αθήνα, ως πόλη του πνεύματος, που οι κάτοικοί της είχαν πολλές πνευματικές αναζητήσεις και ήταν περίεργοι και πρόθυμοι στο να ακούν και να ομιλούν για νέα πράγματα, είχε πολλές ιδιαιτερότητες, και γι’ αυτό το κήρυγμα του Ευαγγελίου σ’ αυτή απαιτούσε ιδιαίτερη προσοχή και μέθοδο, προκειμένου να φέρει κάποια αποτελέσματα. και ο Παύλος, έχοντας σοβαρή ελληνική μόρφωση, αφού καταγόταν από την Ταρσό της Κιλικίας, που αποκαλούνταν «Συριάδες Αθήναι», ήξερε προφανώς καλά το κλίμα και εργάστηκε με σύνεση, μολονότι μέσα του οργιζόταν, γιατί η περίφημη για τη σοφία της πόλη όχι μόνο δεν μπόρεσε να ξεπεράσει τη λατρεία των ειδώλων και ν’ αναχθεί στην πίστη του Ενός και Αληθινού Θεού, αλλά, αντίθετα, έφθασε να τιμάει ακόμα και ένα ολόκληρο πλήθος ανατολικών, αιγυπτιακών και ρωμαϊκών θεοτήτων (μηδέ της θεάς Ρώμης εξαιρουμένης, όπως αποδεικνύει ο βωμός της ανατολικά του Παρθενώνα).

Με υπομονή συζητούσε καθημερινά με τους Ιουδαίους της συναγωγής, με τους θεοσεβείς προσήλυτους, με όλους όσους συναντούσε στην Αγορά – της οποίας τα κατάλοιπα σώζονται ακόμα ανάμεσα στην Ακρόπολη, το Θησείο και το Μοναστηράκι – ευαγγελιζόμενος σ’ αυτούς «Ιησούν και την Ανάστασιν» (Πράξ. 17, 18). Ανάμεσα τους ήταν και πολλοί επικούρειοι και στωικοί φιλόσοφοι.

Οπωσδήποτε η παρουσία και ο λόγος του ταπεινού αλλά και σπινθηροβόλου Ιουδαίου εντυπωσίασε τους Αθηναίους, οι οποίοι θέλησαν να ακούσουν επισημότερα τη διδαχή του και γι’ αυτό τον προσκάλεσαν να τους αναπτύξει και

από το βήμα του Αρείου Πάγου, στον λοφίσκο δυτικά της Ακρόπολης, την παράδοξη γι’ αυτούς διδασκαλία του.

Στάθηκε ο Παύλος στη μέση του Αρείου Πάγου και, ενώ γύρω η ματιά του αντίκριζε, μέσα σε μια διαυγή και λαμπρή ατμόσφαιρα, τον περικαλλή ακόμα Παρθενώνα και τα άλλα ειδωλολατρικά σεβάσματα, άρχισε τη δημηγορία του. Στην αρχή έπλεξε το εγκώμιο των θεοσεβών Αθηναίων και στη συνέχεια, με αφορμή τους βωμούς της πόλης, αποκάλυψε πως ο Άγνωστος Θεός, που τιμούν χωρίς να τον ξέρουν, δεν είναι άλλος από τον Έναν και Μοναδικό Θεό, τον Δημιουργό του παντός, τον ανενδεή, τον χορηγό της ζωής, τον πανταχού παρόντα, που βρίσκεται τόσο κοντά μας, ώστε να μπορούμε να τον ψηλαφίσουμε.

Για επίρρωση των λόγων του και δεδομένου ότι το κήρυγμά του παρακολουθούσε η ανώτερη διανόηση της πόλης, χρησιμοποίησε και ρήσεις αρχαίων φιλοσόφων, όπως «του γαρ και γένος εσμέν», που απαντάται στον Ύμνον εις Δία του στωικού Κλεάνθη και στα Φαινόμενα και Αιοσημεία του ποιητή των αλεξανδρινών χρόνων Αράτου από την πατρίδα του Κιλικία. Ακολούθως ο απόστολος, αφού με απόλυτη σαφήνεια τόνισε ότι ο Αληθινός Θεός είναι πνεύμα και επομένως δεν είναι ένα έργο τέχνης από χρυσό ή από άργυρο (όπως η χρυσελεφάντινη Αθηνά του Παρθενώνα), με θάρρος και παρρησία, μπροστά σ’ ένα ειδωλολατρικό ή αγνωστικιστικό ακροατήριο, δίδαξε την επιστροφή στη λατρεία του Ενός Θεού και τη μέλλουσα κρίση διά του Αναστάντος Κυρίου.

Το σημείο αυτό, στο όποιο ο Παύλος έκανε μνεία για ανάσταση νεκρών, προκάλεσε τη χλεύη και την περιφρόνηση μερικών, με αποτέλεσμα η ομιλία να διακοπεί. Αυτό ήταν περίπου αναμενόμενο, αφού το κήρυγμα της ανάστασης θεωρείται μωρία από τους σκεπτικιστές κάθε εποχής. Παρ’ όλα αυτά, υπήρξε μια μικρή ζύμη. Μερικοί πίστεψαν και ανάμεσα τους ο Αρεοπαγίτης Διονύσιος και η Δάμαρις. Κατά την παράδοση, ο Διονύσιος υπήρξε ο πρώτος επίσκοπος της πόλης.

Η Εκκλησία της Ελλάδος, ευγνωμονώντας τον Μεγάλο Απόστολο Της, τον Ιούνιο του 1951, με τη συμπλήρωση 1.900 ετών από την έλευση του στην Ελλάδα, διοργάνωσε διορθόδοξες εκδηλώσεις, ενώ η τοπική Εκκλησία των Αθηνών έχει ανεγείρει ναό προς τιμήν του και από το 1923, επί Αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Α’ του Παπαδοπούλου, και εξής τελεί κάθε 29 Ιουνίου πανηγυρικό εσπερινό στον τόπο, όπου επίσημα ο Παύλος κήρυξε το Ευαγγέλιο στους Αθηναίους. Επίσης ο Δήμος Αθηναίων έχει δώσει το όνομά του στον δρόμο που οδηγεί από το Θησείο στην Ακρόπολη.

Συμπληρωματικά, ως προς την κήρυξη του Χριστιανισμού στην Αθήνα, πρέπει να αναφερθεί και η παλαιότατη παράδοση (Απόκρυφα, Πράξεις Αποστόλου Φιλίππου)

ότι την Αθήνα επεσκέφθη και ο Απόστολος Φίλιππος, πολύ ενωρίς μάλιστα οι κάτοικοι έκτισαν προς τιμήν του παλαιοχριστιανική βασιλική, που ίχνη της σώζονται, σύμφωνα με αρχαιολογικές έρευνες, κάτω από το δάπεδο του σημερινού ομώνυμου ναού του στο Μοναστηράκι.

ΠΗΓΗ: ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ